

# LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

## NUTARIMAS

### DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 2, 6, 14, 14<sup>1</sup>, 14<sup>3</sup>, 14<sup>4</sup>, 15, 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2334

2023 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2023 m. sausio 5 d. sprendimą Nr. SV-S-770, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 2, 6, 14, 14<sup>1</sup>, 14<sup>3</sup>, 14<sup>4</sup>, 15, 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-2334 (toliau – Projektas), tačiau pasiūlyti Seimui tobulinti jį pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad, pagal Projekto nuostatas, galimybė pasitraukti iš verslo gaunant išmoką bus sudaryta tik Kuršių mariose žvejojančioms įmonėms. Pagal Projekto 3 straipsnio 1 dalimi keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnio 1 dalies nuostatas, upinių nęgių, migruojančių ungurių ir seliavų verslinė žvejyba uždraudžiama. Kadangi perleidžiamosios teisės į upinių nęgių, seliavų ir migruojančių ungurių žvejybos vidaus vandenyse kvotas yra paskirtos 2022–2026 metams, migruojančių ungurių žvejybos kvotos dalyje upelių paskirtos iki 2025 m. imtinai, o Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005 m. gegužės 13 d. nutarime yra konstatavęs, kad „<...> valstybė, keisdama ūkinės veiklos santykių teisinį reguliavimą, gali keisti ir ūkinės veiklos sąlygas ar apskritai nustatyti tokį teisinį reguliavimą, pagal kurį tam tikra ūkinė veikla turi būti nutraukta, tačiau keisdama ūkinės veiklos sąlygas ar nutraukdama tam tikrą ūkinę veiklą valstybė turi paisyti *inter alia* Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtinto teisėtų lūkesčių apsaugos principo, suponuojančio ir įgytų teisių apsaugą. Konstatuota ir tai, kad jeigu ūkio subjektas pagal galiojančius įstatymus ar kitus teisės aktus įgijo teisę užsiimti tam tikra ūkine veikla ir šią teisę įgyvendino, keičiant tokios ūkinės veiklos teisinį reguliavimą taip, kad yra pabloginamos šios ūkinės veiklos sąlygos arba ši ūkinė veikla apskritai nutraukiama, atsižvelgiant į tai, dėl ko minėtos ūkinės veiklos teisinis reguliavimas yra keičiamas ir koku mastu jis yra keičiamas, taip pat atsižvelgiant į kitas reikšmės turinčias aplinkybes, valstybei gali atsirasti pareiga atlyginti (kompensuoti) ūkio subjektams ir kitiems asmenims praradimus, jų patirtus dėl minėto teisinio reguliavimo pakeitimo“, siūlome Projekte numatyti galimybę gauti kompensacijas vidaus vandenyse verslinę žvejybą vykdančiams ūkio subjektams, kuriems, pagal Projekto nuostatas, jų vykdomą žvejybą numatoma uždrausti.

Projekto 2 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatoma, kad aplinkos ministras mažina verslinės žvejybos limitus Kuršių mariose ne mažesne apimtimi nei žvejybos kvotos, kurias ūkio subjektai turėjo šio įstatymo nustatyta tvarka perleidę teisę į žvejybos kvotą aplinkos ministro įgaliojimai biudžetinei įstaigai, taigi manytina, kad žvejybos limitai gali būti mažinami ir didesne apimtimi nei perleistų žvejybos kvotų dydis. Laikydami Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatyto teisėkūros aiškumo principo, siūlome aiškiau apibrėžti, kaip bus nustatomas verslinės žvejybos limitas priėmus Projektą, ir Projekto 2 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio 3 dalį išdėstyti taip:

„3. Žvejybos jūrų vandenyse reglamentavimo priemonės nustato Europos Sąjungos teisės aktai, o priemonės, kurių nereglamentuoja Europos Sąjungos teisės aktai, – žemės ūkio ministras arba jo įgaliojama institucija. Žvejybos vidaus vandenyse reglamentavimo priemonės nustato aplinkos ministras. Žvejybos vidaus vandenyse limitus, verslinės žvejybos vidaus vandenyse draudimą ar

ribojimą tam tikru laiku (arba tam tikrose vietose) arba tam tikrų rūšių žuvų žvejybos uždraudimą aplinkos ministras nustato, įvertinus šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka atliekamų žuvų išteklių tyrimų duomenis. Kuršių mariose verslinės žvejybos limitai mažinami tokia apimtimi, kokios buvo žvejybos kvotos, į kurias ūkio subjektai perleido teisę aplinkos ministro įgaliotai biudžetinei įstaigai šio įstatymo nustatyta tvarka, arba didesne apimtimi, jei, žuvų išteklių tyrimų duomenimis, žuvų išteklių būklė šiame vandens telkinyje blogėja.“

2. Atsižvelgdami į Projektu siūlomus keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnio 1 dalies pakeitimus, siūlome pripažinti netekusia galios keičiamo Žuvininkystės įstatymo 2 straipsnio 42 dalį, kurioje apibrėžiama sąvoka „žuvų gaudyklė“, kadangi pagal Projektą pakeistame įstatyme ši sąvoka nebūtų vartojama.

3. Projekto 3 straipsnio 1 dalimi keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nenurodyta, kokių rūšių žuvų specializuotoji verslinė žvejyba būtų leidžiama vidaus vandenų telkiniuose. Sprendžiant iš Projekto aiškinamojo rašto ir lyginamojo varianto nuostatų, Projektu siekiama vidaus vandenų telkiniuose leisti specializuotąją verslinę stintų žvejybą, uždrausti ungurių, seliavų ir upinių nęgių verslinę žvejybą.

Atsižvelgdami į tai, kad yra pateiktos mokslinių tyrimų išvados, kuriose siūloma išlaikyti buvusį upinių nęgių verslinės žvejybos intensyvumą, siūlome tokios žvejybos nedrausti ir patikslinti Projekto 3 straipsnio 1 dalimi keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnio 1 dalį numatant, kad vidaus vandenų telkiniuose aplinkos ministro nustatyta tvarka leidžiama specializuotoji stintų ir upinių nęgių verslinė žvejyba.

4. Pagal Projekto 3 straipsnio 1 dalimi keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnio 1 dalies nuostatas, numatyta uždrausti migruojančių ungurių verslinę žvejybą, todėl siūlome keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14<sup>1</sup> straipsnio 3 dalyje išbraukti nuostatas, susijusias su specializuotosios ungurių žvejybos kvotomis, – 2 punkte išbraukti žodžius „ar ungurių“, o 3 punktą pripažinti netekusiu galios. Šio punkto nuostatos jau nebeaktualios nuo 2018 m.

Projekto tikslai bus pasiekti mažinant limitus perleistų aplinkos ministro įgaliotajai biudžetinei įstaigai kvotų dydžiu, tad absoliutus reikalavimas „visam laikui“ nebeužsiimti konkrečia ūkine veikla (žvejyba) galimai nederėtų su Lietuvos Respublikos Konstitucijoje garantuojama ūkinės veiklos laisve. Pagal Žuvininkystės įstatymo 14<sup>1</sup> straipsnio 3 dalies nuostatas, be aukciono suteikiama teisė į žvejybos kvotą tik 3 paskutinius kalendorinius metus iki tų metų, kuriais suteikiama teisė į žvejybos kvotą, žvejybos kvotas Kuršių mariose turėjusiems ūkio subjektams, todėl manome, kad netikslinga ūkio subjektams, teisę į žvejybos kvotą perleidusiems aplinkos ministro įgaliotai biudžetinei įstaigai, ir su šiais ūkio subjektais susijusiems ūkio subjektams drausti aukciono būdu įsigyti teisę į žvejybos kvotą. Atsižvelgdami į tai, siūlome Projekto 4 straipsniu keičiamos Žuvininkystės įstatymo 14<sup>1</sup> straipsnio 11 dalies nekeisti.

5. Projekto 6 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14<sup>4</sup> straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad išmokos, kurią gauna ūkio subjektas už perleidžiamą teisę į žvejybos kvotą, apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką nustato aplinkos ministras. Siūlome esmines teisių į žvejybos kvotas perleidimo ir kompensacijų už ūkinės veiklos nutraukimą apskaičiavimo sąlygas reglamentuoti keičiamame Žuvininkystės įstatyme, papildant Projekto 6 straipsniu dėstomo Žuvininkystės įstatymo 14<sup>4</sup> straipsnį 5 dalimi. Vadovaujantis keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14<sup>1</sup> straipsnio 1 dalies nuostatomis, teisė į žvejybos kvotą suteikiama 5 kalendoriniams metams. Atsižvelgdami į tai, išmokas, kurias gautų ūkio subjektai už perleidžiamą teisę į žvejybos kvotą, siūlome skaičiuoti įvertinant per 5 metus ūkio subjektų iš žvejybos veiklos gautas pajamas, ūkio subjektui suteiktos teisės į žvejybos kvotą likusį laikotarpį, šiam laikotarpiui suteiktas žvejybos kvotas.

Projekto 6 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14<sup>4</sup> straipsnio 2 ir 3 dalis siūlome išdėstyti taip:

„2. Ūkio subjektas jam suteiktą teisę į žvejybos kvotą kartu su įsipareigojimu mokėti atitinkamą lėšų žuvų ištekliams atkurti ir išsaugoti dydį turi teisę perleisti žemės ūkio ministro nustatyta tvarka kitam ūkio subjektui arba, vadovaudamasis šio straipsnio 3 dalies nuostatomis, aplinkos ministro nustatyta tvarka – aplinkos ministro įgaliotai biudžetinei įstaigai.

3. Teisę į žvejybos kvotą aplinkos ministro nustatyta tvarka gali perleisti aplinkos ministro įgaliotai biudžetinei įstaigai ūkio subjektai, paraiškos pateikimo dieną turintys teisę į žvejybos kvotą Kuršių mariose ir prisiimančios šiuos įsipareigojimus:

1) nuo paraiškos pateikimo dienos neperleisti teisės į žvejybos kvotą arba jos dalies kitiems ūkio subjektams;

2) nuo sprendimo skirti išmoką dienos nutraukti verslinę žvejybą.“

Projekto 6 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14<sup>4</sup> straipsnį siūlome papildyti 5 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„5. Išmoka, kurią gauna ūkio subjektas už perleidžiamą teisę į žvejybos kvotą, ir kompensacija, kurią gauna ūkio subjektas už ūkinės veiklos nutraukimą uždraudus verslinę žvejybą, apskaičiuojamos vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka, įvertinus ūkio subjekto 2018–2022 m. tame vidaus vandenų telkinyje, kuriame turėjo teisę į žvejybą, iš žvejybos veiklos turėtas pajamas, ilgalaikį turtą, darbo vietas, nuostolius, susijusius su finansinių įsipareigojimų vykdymu įgyvendinant Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemones, suteiktos teisės į žvejybos kvotą likusį laikotarpį, šiam laikotarpiui suteiktas žvejybos kvotas, ir išmokamos iš valstybės biudžeto lėšų.“

6. Projekto 9 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad įstatymas įsigalioja 2023 m. sausio 1 d. Kad būtų tinkamai suplanuotos valstybės biudžeto lėšos išmokoms, kurias gautų ūkio subjektai už aplinkos ministro įgaliotai biudžetinei įstaigai perleistas teisės į žvejybos kvotą (Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad išmokoms už perleistas teisės į žvejybos Kuršių mariose kvotą reikės apie 5 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, papildomai išmokoms teisę žvejoti upines nęges, seliavas ir migruojančius ungurius turėjusiems asmenims preliminarieji reikėtų dar apie 1 mln. Eur), siūlome nustatyti Projekto įsigaliojimo datą, ne ankstesnę kaip 2024 m. sausio 1 d., ir atitinkamai patikslinti Projekto 9 straipsnio 1 ir 2 dalis.

Siūlomos Projekto 6 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14<sup>4</sup> straipsnio 5 dalyje nustatytos esminės teisių į žvejybos kvotas perleidimo sąlygos ir kompensacijų už ūkinės veiklos nutraukimą uždraudus verslinę žvejybą mokėjimo sąlygos atitiktų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutartis) 107 straipsnio 1 dalyje nustatytus valstybės pagalbos kriterijus, todėl būtų laikytinos valstybės pagalba. Kai ūkio subjektui teikiama parama atitinka valstybės pagalbos kriterijus, apie tai būtina iš anksto informuoti Europos Komisiją, kaip to reikalauja Sutarties 108 straipsnio 3 dalies nuostatos, pateikiant pranešimą apie numatomą teikti valstybės pagalbą. Pažymėtina, kad pagalbos priemonės negali būti pradėtos įgyvendinti, iki bus gautas Europos Komisijos pritarimas, todėl Projekto 9 straipsnį siūlome papildyti 3 dalimi:

„3. Ūkio subjektai jiems suteiktą teisę į žvejybos kvotą gali perleisti aplinkos ministro įgaliotai biudžetinei įstaigai, išmokos ūkio subjektams už perleidžiamą teisę į žvejybos kvotą ir kompensacijos už ūkinės veiklos nutraukimą uždraudus verslinę žvejybą gali būti mokamos tik gavus Europos Komisijos patvirtinimą, kad išmokų už perleidžiamą teisę į žvejybos kvotą ir kompensacijų už ūkinės veiklos nutraukimą priemonės suderinamos su ES vidaus rinka.“

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras